

پیمان نامه بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

مقدمه

دول عضو پیمان نامه حاضر؛

با توجه به اینکه، طبق اصول اعلام شده در منشور سازمان ملل متحد، شناسایی کرامت ذاتی و حقوق برابر و لاینفک کلیه اعضای خانواده بشری مبنای آزادی، عدالت و صلح در جهان است؛

با اذعان به اینکه حقوق مذکور ناشی از کرامت ذاتی شخص انسان است؛
با اذعان به اینکه بر طبق اعلامیه جهانی حقوق بشر، کمال مطلوب انسان آزاد رهایی یافته از ترس و نیاز در صورتی حاصل می شود که شرایط بهره مندی هر یک از آحاد بشر از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین از حقوق مدنی و سیاسی وی ایجاد شود؛

با توجه به تعهد دولتها بر طبق منشور ملل متحد متعهد به ترویج احترام جهانی و رعایت مؤثر حقوق و آزادیهای بشر می باشند؛
و با در نظر گرفتن این حقیقت که هر فرد نسبت به افراد دیگر و نیز نسبت به اجتماعی که بدان تعلق دارد عهده دار وظایفی بوده و مکلف است که در ترویج و رعایت حقوق شناخته شده به موجب این پیمان نامه اهتمام ورزد؛
با مواد و اصول زیر موافقت نمودند:

بخش اول

ماده ۱

۱- کلیه ملل حق تعیین سرنوشت دارند. به موجب حق مزبور ملل وضع سیاسی خود را آزادانه تعیین و توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی خود را آزادانه پیگیری می نمایند.

۲- کلیه ملل می‌توانند برای نیل به هدفهای خود بدون آسیب رساندن به الزامات ناشی از همکاری اقتصادی بین‌المللی بر اساس منافع مشترک و حقوق بین‌الملل، آزادانه هرگونه دخل و تصرفی در منابع و ثروتهای طبیعی خود بنمایند. در هیچ مورد نمی‌توان ملتی را از وسایل تأمین معاش خود محروم ساخت.

۳- دول عضو پیمان نامه حاضر، از جمله دولتهایی که مسئولیت اداره سرزمینهای غیرخودمختار و تحت قیمومت را برعهده دارند، باید تحقق حق تعیین سرنوشت [ملل] را تسهیل و [این حق را] بر طبق مقررات منشور ملل متحد رعایت کنند.

بخش دوم

ماده ۲

۱- هر یک از دول عضو پیمان نامه حاضر متعهد می‌گردد، منفرداً و از طریق همکاری و مساعدت بین‌المللی، به‌ویژه [از حیث] اقتصادی و فنی، با استفاده از حداکثر منابع موجود خود و به منظور آنکه تحقق کامل حقوق به رسمیت شناخته شده در پیمان نامه حاضر تدریجاً حاصل شود، [با استفاده از] کلیه وسائل مقتضی، به خصوص از طریق اتخاذ تدابیر تقنینی، اقداماتی را به عمل آورد.

۲- دول عضو پیمان نامه حاضر متعهد می‌شوند که اعمال حقوق مذکور در این پیمان نامه را بدون هیچ نوع تبعیض از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هرگونه عقیده دیگر، اصلیت ملی یا اجتماعی، دارایی نسب یا هر وضعیت دیگر، تضمین نمایند.

۳- کشورهای در حال توسعه با توجه به حقوق بشر و وضع اقتصاد ملی خود می‌توانند تعیین کنند تا چه اندازه حقوق اقتصادی به رسمیت شناخته شده در این پیمان نامه را درباره اتباع بیگانه تضمین خواهند کرد.

ماده ۳

دول عضو پیمان نامه حاضر متعهد می‌شوند که تساوی حقوق زنان و مردان را در بهره‌مندی از کلیه حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مقرر در این پیمان نامه تضمین کنند.

ماده ۴

دول عضو پیمان نامه حاضر اذعان می‌دارند که، در بهره‌مندی از حقوقی که مطابق این پیمان نامه توسط هر یک از دولتها مقرر می‌شود، نمی‌توانند حقوق مزبور را، جز به موجب قانون، مشمول محدودیتهایی بنمایند، آن هم صرفاً تا حدودی که اعمال چنین محدودیتی با ماهیت این حقوق سازگار بوده و منظور آن منحصرأ توسعه رفاه عامه در یک جامعه مردم سالار باشد.

ماده ۵

۱- هیچ یک از مقررات این پیمان نامه را نمی‌توان به نحوی تفسیر نمود که متضمن ایجاد حقی برای دولت، گروه یا فردی گردد تا به استناد آن در تضییع هر یک از حقوق و آزادیهای شناخته شده در این پیمان نامه یا تحدید آنها، بیش از آنچه در این پیمان نامه پیش‌بینی شده است، مبادرت به فعالیتی بکند یا اقدامی به عمل آورد.

۲- هیچ گونه محدودیت یا تنزل بهره‌مندی از هر یک از حقوق بنیادین بشر، که به موجب قوانین، پیمان نامه‌ها، مقررات یا عرف در هر کشور متعاهد این پیمان نامه به رسمیت شناخته شده یا نافذ و جاری است، به بهانه اینکه این پیمان‌نامه چنین حقوقی را به رسمیت نشناخته یا به میزان کمتری به رسمیت شناخته، قابل قبول نخواهد بود.

بخش سوم

ماده ۶

- ۱- دول عضو پیمان نامه حاضر حق به کار را، که متضمن آن است هر کس فرصت یابد به وسیله کاری که آزادانه انتخاب یا قبول می‌نماید معاش خود را تأمین کند، به رسمیت می‌شناسند و اقدامات مقتضی جهت تضمین این حق را معمول خواهند داشت.
- ۲- اقداماتی که دول عضو پیمان نامه حاضر به منظور نیل به تحقق کامل این حق به عمل خواهند آورد باید شامل راهنماییهای فنی و حرفه‌ای و برنامه‌های آموزشی، سیاستها و راهکارهایی باشد که توسعه پایدار اقتصادی، اجتماعی فرهنگی و اشتغال تام و مولد را، تحت شرایطی که آزادیهای بنیادین سیاسی و اقتصادی برای افراد تضمین شود، به بار آورد.

ماده ۷

- دول عضو پیمان نامه حاضر حق هرکس را به بهره‌مندی از شرایط عادلانه و مساعد کار که به‌ویژه متضمن موارد زیر باشد را به رسمیت می‌شناسند:
- الف) اجرتی که حداقل موارد ذیل را برای کلیه کارگران تأمین نماید:
- ۱- مزد منصفانه و اجرت مساوی در قبال کار مساوی، بدون هیچ نوع تمایز به‌ویژه تضمین اینکه شرایط کار زنان پایین‌تر از شرایط کار مردان نباشد و زنان در قبال کار مساوی مزد مساوی با مردان دریافت دارند.
 - ۲- یک زندگی شایسته برای خود و خانواده شان بر طبق مقررات پیمان نامه حاضر.
- ب) ایمنی و بهداشت کار.
- ج) فرصت مساوی برای هرکس که بتواند در کار خود به مدارج مناسب عالیت ارتقا یابد بدون در نظر گرفتن هیچ گونه ملاحظات دیگر مگر ارشدیت و شایستگی.
- د) استراحت، فراغت و محدودیت معقول ساعات کار و تعطیلات ادواری با استفاده از حقوق و همچنین دریافت مزد در ایام تعطیل رسمی.

ماده ۸

- ۱- دول عضو پیمان نامه حاضر متعهد می‌شوند که موارد زیر را تضمین کنند:

الف) حق هر کس به تشکیل اتحادیه کاری و پیوستن به اتحادیه کاری منتخب خود - صرفاً براساس مقررات سازمان مربوطه - به منظور توسعه و حمایت از منافع اقتصادی و اجتماعی خود. اعمال این حق را نمی‌توان تابع هیچ محدودیتی نمود مگر آنچه به موجب قانون تجویز شده و در جهت مصالح امنیت ملی یا نظم عمومی یا حمایت از حقوق و آزادیهای دیگران در جامعه مردم سالار ضرورت داشته باشد.

ب) حق اتحادیه‌های کاری به تشکیل فدراسیون‌ها یا کنفدراسیون‌های ملی و حق فدراسیون‌ها یا کنفدراسیون‌ها به تشکیل سازمانهای [سندیکایی] بین‌المللی یا الحاق به آنها.

ج) حق اتحادیه‌ها که آزادانه به فعالیت خود مبادرت نمایند بدون هیچ گونه محدودیتی مگر در مورد آنچه به موجب قانون تجویز شده و در یک جامعه دموکراتیک برای مصالح امنیت ملی یا نظم عمومی یا برای حمایت از حقوق و آزادیهای دیگران ضرورت داشته باشد.

د) حق اعتصاب مشروط بر اینکه با رعایت مقررات کشور مربوطه اعمال شود.
۲- این ماده نباید مانع از تحمیل محدودیت‌های قانونی توسط اعضای گروههای مسلح یا پلیس یا دستگاه اجرایی دولت بر این اعمال این حقوق باشد.

۳- هیچ یک از مقررات این ماده نباید به دول عضو پیمان نامه ۱۹۴۸ سازمان بین‌المللی کار راجع به آزادی اجتماعات و حمایت از حق تشکیل اتحادیه اجازه دهد تا از طریق اتخاذ تدابیر تقنینی یا نحوه اجرای قوانین، به تضمینات مقرر در پیمان نامه مزبور لطمه وارد آورند.

ماده ۹

دول عضو پیمان نامه حاضر حق هر شخص را به برخورداری از تأمین اجتماعی از جمله بیمه‌های اجتماعی به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۱۰

دول عضو پیمان نامه حاضر اذعان دارند که:

۱- خانواده، که واحد طبیعی و بنیادین اجتماع است، باید از حمایت و مساعدت به حد اعلاّی ممکن برخوردار گردد به‌ویژه برای تشکیل آن، مادامی که مسئولیت نگاهداری و آموزش کودکان تحت تکفل را به عهده دارد. ازدواج باید با رضایت آزادانه طرفین واقع شود.

۲- مادران طی مدت معقولی پیش و پس از زایمان باید از حمایت خاص برخوردار گردند. طی این مدت، مادران کارگر باید از مرخصی با استفاده از حقوق یا مرخصی با مزایای تأمین اجتماعی کافی برخوردار گردند.

۳- تدابیر خاص در حمایت و مساعدت به نفع کلیه کودکان و نوجوانان بدون هیچ گونه تبعیض از جهت نسب یا علل دیگر باید اتخاذ گردد. کودکان و نوجوانان باید در قبال استثمار اقتصادی و اجتماعی مورد حمایت قرار گیرند. واداشتن [کودکان و نوجوانان] به کارهایی که برای اخلاقیات یا سلامت آنان زیان‌آور است یا زندگی آنان را به مخاطره می‌اندازد یا مانع رشد طبیعی آنان می‌گردد باید به موجب قانون قابل مجازات باشد. دولتها همچنین باید محدودیت سنی را تعیین کند که استخدام کارمزد کودکان پائین تر از آن به موجب قانون ممنوع و قابل مجازات باشد.

ماده ۱۱

۱- دول عضو پیمان نامه حاضر حقّ هر کس را به داشتن سطح مناسب زندگی برای خود و خانواده‌اش شامل خوراک، پوشاک و مسکن مناسب و همچنین بهبود مداوم شرایط زندگی به رسمیت می‌شناسند. دول عضو به منظور تضمین تحقق این حق اقدامات مقتضی اتخاذ خواهند کرد و از این لحاظ اهمیت اساسی همکاری بین‌المللی براساس رضایت آزاد را قبول دارند.

۲- دول عضو پیمان نامه حاضر با اذعان به حق بنیادین هرکس به رهایی از گرسنگی، منفرداً و از طریق همکاری بین‌المللی، تدابیر لازم، از جمله ارائه برنامه‌های مشخص، به قرار ذیل را اتخاذ خواهند کرد:

الف) بهبود روشهای تولید، حفظ و توزیع مواد غذایی با استفاده کامل از دانش فنی و علمی، با اشاعه دانش اصول تغذیه و با توسعه یا اصلاح نظام زراعی به نحوی که حداکثر توسعه مؤثر و استفاده از منابع طبیعی را تأمین نماید.

ب) تأمین توزیع منصفانه منابع غذایی جهان متناسب با حوایج با توجه به مسائل مبتلا به کشورهای صادرکننده و واردکننده مواد غذایی.

ماده ۱۲

۱- دول عضو پیمان نامه حاضر حق هرکس را به بهره‌مندی از بهترین شرایط سلامت جسمی و روحی ممکن به رسمیت می‌شناسند.

۲- اقداماتی که دول عضو پیمان نامه حاضر برای تحقق کامل این حق باید به عمل آورد شامل اقدامات لازم برای تأمین امور ذیل خواهد بود:

الف) کاهش میزان مرده متولد شدن کودکان [مرده زایی]، مرگ و میر کودکان و [تأمین] رشد سالم آنان؛

ب) بهبود بهداشت و محیط زیست صنعتی از جمیع جهات؛

ج) پیشگیری، درمان و کنترل بیماریهای همه‌گیر، بومی، حرفه‌ای [بیماریهای ناشی از کار] و سایر بیماریها؛

د) ایجاد شرایطی که در صورت ابتلا به بیماری تمامی خدمات و مراقبتهای پزشکی را تضمین کند.

ماده ۱۳

۱- دول عضو پیمان نامه حاضر حق هرکس را به آموزش به رسمیت می‌شناسند. دولتهای مزبور موافقت دارند که هدف آموزش باید رشد کامل شخصیت انسان و ایجاد احساس کرامت انسانی و تقویت احترام به حقوق و آزادیهای اساسی بشر باشد. علاوه بر این، دول عضو همچنین موافقت دارند که آموزش باید کلیه افراد را برای مشارکت موثر در یک جامعه آزاد توانمند سازد، تفاهم و دوستی میان کلیه ملل و کلیه گروههای

نژادی، قومی یا مذهبی را اشاعه دهد و موجبات توسعه فعالیت‌های سازمان ملل متحد را به منظور حفظ صلح فراهم آورد.

۲- دول عضو پیمان نامه حاضر اذعان دارند که به منظور تحقق کامل این حق:

الف) آموزش ابتدایی باید اجباری باشد و رایگان برای عموم مهیا گردد.

ب) آموزش متوسطه به اشکال مختلف، از جمله آموزش فنی و حرفه‌ای در سطح متوسطه باید تعمیم یابد و از طریق کلیه وسایل مقتضی، به‌ویژه از طریق تحقق تدریجی آموزش رایگان، عموماً برای همه موجود و در دسترس باشد.

ج) آموزش عالی باید از طریق وسایل مقتضی، به‌ویژه از طریق تحقق تدریجی آموزش رایگان، به طور مساوی و براساس صلاحیت در دسترس عموم قرار گیرد.

د) آموزش پایه باید برای کسانی که دوره آموزش ابتدایی را نگذرانده یا آن را تکمیل نکرده باشند حتی‌الامکان تشویق و تقویت گردد.

هـ) توسعه شبکه مدارس در کلیه مدارج باید فعالانه دنبال شود، نظام مناسب اعطای بورس تحصیلی برقرار گردد و شرایط مادی معلمان پیوسته بهبود یابد.

۳- دول عضو پیمان نامه حاضر می‌شوند که آزادی والدین یا، حسب مورد، سرپرست قانونی کودکان را در انتخاب مدرسه برای کودکانشان، سوای مدارس دولتی، محترم بشمارند؛ [البته] مدارسی که با حداقل استانداردهای آموزشی، که دولت آنها را مقرر یا تایید کرده است، مطابقت کند و آموزش مذهبی و اخلاقی کودکان مطابق اعتقادات شخصی والدین یا سرپرستان آنان تضمین گردد.

۴- هیچ یک از مقررات این ماده نباید به نحوی تفسیر گردد که به آزادی افراد و اشخاص حقوقی در ایجاد و اداره مؤسسات آموزشی لطمه وارد نماید مشروط بر اینکه اصول مقرر در بند اول این ماده رعایت شده و تعلیماتی که در چنین مؤسساتی داده می‌شود با حداقل استانداردهای مقرر از سوی دولت، مطابقت کند.

ماده ۱۴

هر یک از دول عضو پیمان نامه حاضر، که در زمان امضای پیمان نامه هنوز نتوانسته باشد در سرزمین اصلی خود یا دیگر سرزمینهای تحت صلاحیت خود آموزش ابتدایی اجباری رایگان را تأمین نماید، متعهد می شود، ظرف مدت دوسال، طرح تفصیلی لازم برای تحقق تدریجی اجرای کامل اصل آموزش اجباری رایگان را برای عموم در مدت معینی که در خود طرح تصریح می گردد تنظیم کرده و به تصویب رساند.

ماده ۱۵

۱- دول عضو پیمان نامه حاضر حق هرکس را در امور ذیل به رسمیت خواهند شناخت:
الف) مشارکت در زندگی فرهنگی؛

ب) بهره‌مندی از منافع پیشرفتهای علمی و کاربردهای آن؛

ج) حمایت از منافع معنوی و مادی حاصل از هرگونه اثر علمی، ادبی یا هنری که خالق آن است.

۲- اقداماتی که برای اعمال کامل این حق توسط دول عضو پیمان نامه حاضر اتخاذ خواهند شد باید شامل اقدامات لازم برای حفظ (پاسداری)، توسعه و ترویج علم و فرهنگ باشد.

۳- دول عضو پیمان نامه حاضر متعهد می شوند آزادی لازم برای تحقیقات علمی و فعالیتهای خلاقه را محترم بشمارند.

۴- دول عضو پیمان نامه حاضر به منافع حاصل از تشویق و توسعه همکاریها و ارتباطات بین المللی در زمینه های علمی و فرهنگی اذعان دارند.

بخش چهارم

ماده ۱۶

۱- دول عضو پیمان نامه حاضر متعهد می شوند، بر طبق مقررات این بخش از پیمان نامه، گزارشهای خود را در زمینه اقداماتی که به منظور تأمین رعایت حقوق شناخته شده

در این پیمان نامه اتخاذ کرده‌اند و پیشرفتهایی که در این زمینه حاصل شده است تسلیم نمایند.

۲- الف) کلیه گزارشها باید به دبیرکل سازمان ملل متحد تقدیم شوند. دبیر کل نیز باید رونوشت گزارشها را برای بررسی بر طبق مقررات این پیمان نامه به شورای اقتصادی و اجتماعی ارسال دارد.

ب) دبیر کل سازمان ملل متحد همچنین باید رونوشت گزارشها یا قسمتهای مرتبط از گزارشهای واصله از سوی دول عضو پیمان نامه حاضر و مؤسسات تخصصی را، در صورتی که حاوی موضوعی باشد که بر طبق اسناد تأسیس مؤسسات تخصصی مزبور در حوزه صلاحیت آنان قرار گیرد، برای مؤسسات مزبور ارسال دارد.

ماده ۱۷

۱- دول عضو پیمان نامه حاضر گزارشهای خود را مرحله به مرحله بر طبق برنامه‌ای که شورای اقتصادی و اجتماعی، ظرف یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این پیمان نامه، پس از مشاوره با دول عضو و مؤسسات تخصصی مربوطه، تنظیم خواهد کرد تقدیم خواهند داشت.

۲- گزارشها ممکن است حاکی از عوامل و مشکلات تاثیرگذار بر میزان اجرای تعهدات مقرر در این پیمان نامه باشد.

۳- در مواردی که اطلاعات مربوطه را توسط یکی از دول پیمان نامه حاضر نامه قبلاً به سازمان ملل متحد یا هر یک از مؤسسات تخصصی فرستاده شده باشد، تهیه مجدد اطلاعات مزبور ضرورت نخواهد داشت و اشاره دقیق به اطلاعات ارسال شده قبلی کفایت خواهد کرد.

ماده ۱۸

شورای اقتصادی و اجتماعی به موجب مسئولیتهایی که طبق منشور سازمان ملل متحد در زمینه حقوق بشر و آزادیهای اساسی بدان محول شده است می‌تواند ترتیباتی مقرر دارد تا مؤسسات تخصصی در حدود فعالیتهای مربوط به خود در زمینه پیشرفتهای

حاصل در جهت رعایت مقررات این پیمان نامه گزارشهایی به شورا ارائه دهند. این گزارشها ممکن است مشتمل بر اطلاعاتی باشد که ناظر بر تصمیمات و توصیه‌های ارکان صلاحیتدار در مؤسسات مزبور در زمینه تصویب عملیات اجرایی است.

ماده ۱۹

شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند گزارشهای مربوط به حقوق بشر را، که دولتها بر طبق مواد ۱۶ و ۱۷ و مؤسسات تخصصی بر طبق ماده ۱۸ تقدیم می‌دارند، برای تحقیق و توصیه کلی یا در صورت اقتضا برای اطلاع به کمیسیون حقوق بشر احاله نماید.

ماده ۲۰

دول عضو پیمان نامه حاضر و مؤسسات تخصصی مربوطه می‌توانند درباره هر توصیه کلی که به موجب ماده ۱۹ شده باشد یا درباره هرگونه ارجاعی که به توصیه‌های کلی در گزارش کمیسیون حقوق بشر یا در اسناد ارجاعی آن گزارش شده باشد ملاحظات خود را به شورای اقتصادی و اجتماعی تقدیم بدارند.

ماده ۲۱

شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند گهگاه گزارشهایی که متضمن توصیه‌های کلی و خلاصه اطلاعات واصله از جانب دول عضو پیمان نامه حاضر و عضو مؤسسات تخصصی در زمینه تدابیر متخذه و پیشرفتهای حاصله در رعایت کلی حقوق شناخته شده در این پیمان نامه باشد را به مجمع عمومی تقدیم دارد.

ماده ۲۲

شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند توجه سایر ارکان سازمان ملل متحد و ارکان فرعی و مؤسسات تخصصی مربوطه، که عهده‌دار کمکهای فنی هستند، را به مسائلی که در گزارشهای مذکور در این بخش از پیمان نامه عنوان شده معطوف دارد و می‌تواند به این

مؤسسات کمک کند که هر یک در حدود صلاحیتشان راجع به لزوم اتخاذ تدابیر بین‌المللی مفید در جهت اجرای مؤثر و تدریجی این پیمان نامه اظهار نظر بکنند.

ماده ۲۳

دول عضو پیمان نامه حاضر موافقت دارند که اقدامات بین‌المللی برای تحقق حقوق شناخته شده در این پیمان نامه، روشهایی از قبیل انعقاد پیمان نامه ها، اتخاذ توصیه ها، ارائه کمکهای فنی و برگزاری نشستهای منطقه ای و نشستهای فنی با شرکت دولتهای مربوطه با هدف تحقیق و تبادل نظر را شامل می شود.

ماده ۲۴

هیچ یک از مقررات این پیمان نامه نباید به نحوی تفسیر گردد که به مقررات منشور سازمان ملل متحد و اساسنامه‌های مؤسسات تخصصی دایر به تعریف مسئولیتهای مربوط به هر یک از ارکان مختلف سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی در ارتباط با مسایل مطرح در این پیمان نامه لطمه‌ای وارد آورد.

ماده ۲۵

هیچ یک از مقررات این پیمان نامه نباید به نحوی تفسیر گردد که به حق ذاتی کلیه ملل در تمتع و استیفای کامل و آزادانه آنان از منابع و ثروتهای طبیعی خودشان لطمه‌ای وارد آورد.

ماده ۲۶

۱- این پیمان نامه برای امضای هر دولت عضو سازمان ملل متحد یا عضو هر یک از مؤسسات تخصصی ملل متحد یا هر دولت عضو اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری یا هر دولت دیگری که مجمع عمومی سازمان ملل متحد از او دعوت کند که متعهد این پیمان نامه بشود مفتوح است.

۲- پیمان نامه حاضر منوط به تصویب است. اسناد تصویب باید نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع شود.

۳- پیمان نامه حاضر برای الحاق هر یک از دولتهای مذکور در بند اول این ماده مفتوح خواهد بود.

۴- الحاق باید به واسطه تودیع سند الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تحقق یابد.

۵- دبیرکل سازمان ملل متحد باید کلیه دولتهای امضا کننده این پیمان نامه یا ملحق شده بدان را از تودیع هر سند تصویب یا الحاق مطلع نماید.

ماده ۲۷

۱- پیمان نامه حاضر، سه ماه پس از تاریخ تودیع سی و پنجمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد، لازم الاجرا می شود.

۲- برای هر دولتی که، پس از تودیع سی و پنجمین سند تصویب یا الحاق، این پیمان نامه را تصویب کند یا به آن ملحق شود، این پیمان نامه، سه ماه پس از تاریخ تودیع سند تصویب یا الحاق آن دولت، لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۸

مفاد پیمان نامه حاضر باید بدون هیچ گونه محدودیت یا استثنایی نسبت به کلیه واحدهای دول فدرال تسری یابد.

ماده ۲۹

۱- هر یک از دول عضو پیمان نامه حاضر می تواند اصلاح آن را پیشنهاد و متن آن را نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع کند. در این صورت، دبیرکل هر طرح اصلاح پیشنهادی را باید برای دول عضو پیمان نامه حاضر ارسال دارد و از آنها درخواست نماید به او اعلام دارند که آیا مایلند کنفرانسی از دول عضو به منظور بررسی و اخذ رأی درباره طرحهای پیشنهادی تشکیل گردد. در صورتی که حداقل یک سوم دول عضو پیمان نامه حاضر موافق تشکیل چنین کنفرانسی باشند، دبیرکل، کنفرانس را زیر نظر سازمان ملل متحد تشکیل خواهد داد. هر اصلاحی که مورد قبول اکثریت دولتهای حاضر و رأی دهنده در کنفرانس واقع شود، برای تصویب، به مجمع عمومی سازمان ملل متحد تقدیم خواهد شد.

۲- اصلاحات موقعی لازم‌الاجرا می‌شود که به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد برسد و اکثریت دو سوم دول عضو پیمان نامه حاضر بر طبق قواعد قانون اساسی خودشان آن را پذیرفته باشند.

۳- پس از لازم‌الاجرا شدن اصلاحات، مفاد آن نسبت به دول عضوی که آن را پذیرفته‌اند لازم‌الاجرا می‌گردد، با وجود این، سایر دولتهای متعاقد نیز متعهد می‌باشند که مفاد پیمان نامه حاضر و هر اصلاحیه دیگری را که قبلاً پذیرفته‌اند به اجرا گذارند.

ماده ۳۰

قطع نظر از اطلاعیه‌های مقرر در بند ۵ ماده ۲۶، دبیرکل سازمان ملل متحد مراتب ذیل را باید به کلیه دولتهای مذکور در بند اول آن ماده اطلاع دهد:

الف) امضاها، تصویب ها و الحاق ها بدین پیمان نامه طبق ماده ۲۶؛

ب) تاریخ لازم‌الاجرا شدن این پیمان نامه طبق ماده ۲۷ و تاریخ لازم‌الاجرا شدن اصلاحات طبق ماده ۲۹.

ماده ۳۱

۱- این پیمان نامه، که متنهای چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی آن اعتباری برابر دارند، باید نزد بایگانی سازمان ملل متحد تودیع گردد.

۲- دبیرکل سازمان ملل متحد باید نسخ مصدق این پیمان نامه را برای کلیه دولتهای مذکور در ماده ۲۶ ارسال دارد.